

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

Merlini Anglici Ephemeris. 51.

OSTE

ASTROLOGISCHE VOOR-SEGGINGE,

Voor 't Jaer 1653.

DOOR

WILLEM LILLI:

S T U D E N T

IN DE

A S T R O L O G I E.

*Calumnias ab hominibus sustinui gratis, sine demerito, sine causa,
sine culpa, do locum invidia, meliora mihi parantur,
magnum cum simiis bellum habeo, sed victor evasi.*

Gedruckt by SAMUEL BROUN, Engelsche Boeck-
Drucker, en Boeck-verkooper in 's Graven-hage,
ANNO M. DC. LIII.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and blurring.

Den Drucker tot den Lefer.

O groote en gewichtige saken van Staten / en Koninkrijcken / werden gemeenlich veel boozgaende Propheeten / en Astrologische Boozseggingen van haer gebolygemaect / en hoewel dat de upthomste daer van / deselve gemeenlich van pdelheyt en leuzens overrupgt / soo is nochtans de nature des Menschen soo genegen / om toekomende dingen te weten / dat Waerseggers en Planet-Lesers altijd Rering genoeg hebben / ende zijn menigmael de Instrumenten en oorzaken geweest van algemeene Calamiteiten / en van 't verderf van bysondere Personen / aengesien dat sy menigmael Princen hebben doen onnoodige en wanhoopige saecken by de handt nemen / en gemene Luyden / in haer gedachten / soo gestreckt / dat sy onwertige dingen hebben betraen. Op hebben in Engelandt verscheyden Exempelen daer van gehadt / sonderlich in dese laeste tijden : ende een groot Historieschryver beschuldigt alleen onse Partie van soodanigen abergeloof / aenmerckende dat in al haer grootste onderwindingen / sy met soodanige Wapenen zijn boozsien geweest / en men had verwacht / dat dese tegenwoozdige Ceutwe wyser soude hebben geworden / dooz de Ellendicheyt van de boozgaende / en Goddyesendec / dooz de kennis van de laetdankentheyt van soodanige Personen / die sich selven in die practijck oefenen : want wy lesen selden van eenigen Ouproer in Engelandt / of deselve was gefondeert op de lichtgeloobicheyt des Volchs / aen eenige oude Propheeten die op een dupstere en twyffelachtige manier waren geschreven / daer sy van soodanigen gebolygt maechten / als sy self begeerden. Ende hoewel soodanige Predicanten / en andere meer / die de tegenwoozdige Ouproer in Engelandt hebben gestocht / hier vooren soodanige Waerseggers / en die die hen geloof gaben / seer hebben bestrafft / en haer dwaesheyt upgelacht / soo hebben sy nu nochtans weder / siende dat sy met het gemeene Volck te doen hadden / 't welck dooz hoop van goede upthomst / henwaerts most getrocken werden / en wiens lichtgeloobicheyt haestig daer mede was ingenomen / alle oude Propheeten / die sy te vooren verworpen en upgelacht hadden / het Volck boozgedzagen. Ende de Waerseggers / die dooz haer gestadige dwaesheden een spot pleegen te zyn van 't gemeene Volck / zyn nu wederom by hen in groote achttinge / en werden geliefkoost / om dat sy hen de upthomst van den Oorlog soudent boozseggen / ende dese / siende wat hen meest aengenaem soude wesen / slachten de Propheeten van Achab, beloven hun Meesters volkomen Overwinninge. Onder een meniere van soodanige Luyden / en heeft 'er geen meer uptzemuyt als desen Willem Lilli, wtens Schryften op 't Jaer 1653 / ick in de Nederduytsche Taal heb doen Oversetten. 't Is een seer vermaect Man / dooz sy lange practijck / ende dooz dien dat menigmael dingen zyn uptgeballen / soo als hy die boozsept hadde. Op geeft sy Oraklen upt / booz een Stemme van den Hemel / en sy Observatien / noemt hy / heel onbeschaemt / het Besluyt Gods / ja / met sulcken verseeckert.

kerthept / als de Propheeten / die dooz Goddelijcke Openbarkinge wiser
gedzeben: Desen Man ging met henlynden om / belobende dagelicks goe
uytkomst / ende na-de-mael dat hy in gunst was by de Regeerders / sooh
ben oock gemeene Persoonen / die nieuws-glerig waren / om haer Gele
te weten / hem dicsmaels gesocht / soo dat syn woorden groote influen
 hadden / soo in publijcke / als partticuliere saken van 't Koningryck / en
 na dat de saken han staet veranderden / soo heeft hy oock 't Volck / met sp
 culatien van nieuwe dingen / geboedt: Soo lang den Oozlog duerden / wo
 ren al de Aspecten vol Krijg; Na de Doozdt van den Koning / heeft
 Doozseggende suspitie van ongemak onder hemselben boozsept: En hy be
 meet sich oock somtijds te seggen: Dat de tegenwoozdige Regeeringe v
 Engelandt eeuwig sal dueren: Hy heeft een Boeck geschreven / 't welck
 noemt: Monarchy, en geen Monarchie, en dat soodanig / als of hy in d
 waedt van de Goodelijcne Doozstenighept sat / en hebbende alle middel
 aengewent / om 't selve te rupmeeren / vzeest hy 't selve weder te sien / en f
 gaet hy al boozt / niet wetende / 't geen hy vzeest. Daer naer isser een gesch
 gerefen / tusschen de Engelsche Regeerders ende de Nederlanden / hy bin
 quade Aspecten booz de Duptschen / en verkondigt hen groot gebaer / dor
 de tijdt van sommige is alreede boozby. Hy heeft nu onlangs geen goede
 sin gehadt in die Luyden / die in de Regeeringe van Engelandt zijn / en
 berwijt hen in syn Almanack hare Verbzuchtingen / Ontrouwte / en ande
 fauten meer / en ich weet niet / of 't dooz syn toozn / of dooz syn Kunst is
 hy dzept hen met het berles van haer Macht / en nademael syn Almanack
 bepde saken van Staet ende waedt raken / soo hebben sy soo veel stoutighe
 ober haren Propheet gebzupcht / 't Boeck wel te ondersoecken / en den Al
 tjeur dat te setten. Soo hebben sy veel van haer Instrumenten bergo
 den / en 't is bijckelich / dat deses Man booz syn imposture / proeben sal
 't geen andere / die hen dienden / booz hem / gepzoest hebben. Ich heb ee
 Bzoeff van Oxford achter deses Almanack doen setten / dewelcke in de Mer
 curius Politicus is gedzucht geweest / te weten / Num. 130. in de Weer
 van Donderdag de 25 Novemb. tot Donderdag den 2 December / welck
 Bzoeff / om dat hy schier met den Almanack ober een komt / ich daer by
 willen voegen / want gelijk men in deses Almanack kan sien / dat sy
 Duptschen haten / en soecken 't Volk dooz Astrologische Obserbatten te be
 stercken / soo is deses Bzoeff oock een Politijck Discours / genomen van
 Staet en Affairen van Romen en Carthago / alwaer de Engelschen so
 goeden uytkomst / als Romen / werdt beloost / en de Duptschen werden
 met het ongeluck van Carthago / gedzept / 't welck Godt / dooz Sijn g
 naden / wil boozhomen: Dit sal zijn de Bede.

Et is niet alleen in Engelandt, maer oock aen al de Wereldt, kenbaer, dat wy in 't laer 1644 onse generale Astrologische Observatien, hebben uytgegeven, over die verkeerde en vreesfelicke Conjunctie van *Saturnus* en *Iupiter*, dewelcke geschiedt is in Februario 1642, ende 1643, welcke Conjunctie wy in der daedt den naekomelingen mogen mede deelen, voor soo een vreemde en ongehoorde, ten aensien van haer order, en voor soo een uytmuytende, ten aensien van haer gevolg, datter noyt diergelijcken is geschiedt in menige Eeuwen voor onsen tijdt, noch oock by geschrift, door onse Voorfaten, is naer-gelaten. Wat onverwachte uytkomsten, beyde in raedt en daedt, en wat wonderlicke gevallen zijn, t'zedert die tijdt, in onsen Republyck gevolgt, ja, in meest al de Koningrycken en Provintien rondt-om ons gelegen; 't is onnoodig de vlugge Pen van een goedt Schryver te gebruycken, om die te verhalen, yder mans eygen ervarentheyt sal die genoeg in gedachten houden, want daer zijn weynige Engelschen, die tot jaren van kennisse zijn gekomen, die niet, of in oordeel, of in negentheyt, of in der daedt, deelachtig zijn geweest van dese laetste *Calamiteyten*, dewelcke nu onlangs, door de wytheyt van dit Parlement, en de kloeckheyt van de Soldaten, scheenen bevredigt te wesen, een yder synen Wyn-stock plantende, om daer naer de vrucht daer van te genieten Maer nu heeft de Goddelicke voorsienigheyt ons wederom in een nieuwen Oorlog aengewickelt, een nieuw Verschil, namelick, een treffen ter Zee, met een Natie die gemeenlick de *Hollanders* of *Duytschen* werden genoemt; Een Barbarisch en ellendig Volck, en de ondancckaerste van alle Menschen. Dese Oorlog, en nu met ons Engelsche, daer onse Voor-vaders hen Voorfaten, met haer bloedt en kloeckmoedigheyt, van arme beslyckte Visschers en Boeren, gebraght hebben tot die grootheyt daer sy tegenwoordigh in zijn, als wesende nu Koopluyden, Soldaten, en Zee-luyden, en een Volck dat door de gantsche Werelt is bekent, door haer generale Traffyck. Met, en tegen, dit slach van Volck, heeft ons tegenwoordig Parlement haer Macht, ter Zee, uyt-gerust, zijnde daer toe gedwongen, door de onlijdelicke affronten en schelmeryen, die de Duytschen in alle plaetsen van de Wereldt (als sy gelegentheyt hadden) op de Persoonen en Goederen van onse Koopluyden hebben gepleegt; maer boven al, is ons Parlement, de voorleden Somer, gevoelig geweest, van dat stout en onbeschaemt beslaen van eenen *Tromp*, die 't Bevel ter Zee, by henluyden, heeft, desen, droncken van eygen-verseeckertheyt, als hebbende 40 Oorlog Schepen by hem, dorst in onse eygen Caneel, ja, schier onder 't gebiedt van 't Casteel van Doever, een gantsche Laeg los branden, op den Admirael van onse Republiick, en dat meer is, op die tydt doen *Tromps* Meesters, twee Ambassadeurs (of veel eer twee Verspieders) hier hadden gesonden, om met ons Parlement van Vrede te handelen: Maer, Godt hebbende de overhandt gegeven aen onse Macht, ter Zee, hoewel kleyn in getal, ten aensien van

van haer groote Vloot, En de Staten, fiende dat *Tromp* de Riviere *Teems* ni-
 konde beletten, of, als hy voorgenomen had, den ingang daer van sto-
 pen, soo hebben sy strack een derden Ambassadeur gesonden, te weten
 de Heer van Heemtede, wiens Commissie slecht genoeg was: Dese wer-
 ten om Tromps schelm-stucken te bedecken, seggende: Dat de Actie t
 Zee, maer by geval was, en dat de Hollanders deselve niet voor goet hie-
 den, ende dat sy niet met voordacht was geschiedt: Maer als men ee-
 insiet, hoe sich de Duytschen, een weynig te voren, in verscheyden plaec-
sen van Europa, hebben gedragen, wy sullen bevinden, dat haer dade
 niet met haer woorden over een en komen: Want twee dagen na Tromps
 vruchtloos Gevecht, tegens onse Vloot, quamen 14 Hollandtsche Oorlo-
 Schepen, op de Ree van Livorne, alwaer eenige van onse Coopvaerd
 Schepen lagen, dewelcke openbaer uyt seyden: Dat sy Commissie hadde
 van de Staten, om alle Engelsche Schepen en Goederen aen te tasten, o
 wat plaetsen, of in wat Havens van de Werelt sy de selve oock souden m
 gen vinden. Hier uyt, en uyt haer daden, t'zedert die tijdt, blyckt h
 soo klaer, als Godt in den Hemel is, dat dit verradisch en hoogmoedig
 Volck, al van langer handt, en met voordacht beslooten had, met ons d
 Vrede te breecken, want het is onmogelick, dat men in twintig dage
 een Brieff, van Hollandt, haer Livorne kan bestellen, of een Geest, o
 Duyvel most de tijding brengen. Ende of sy door haer laetste Manife
 (indien dat 't hare is dat in de Staten naem is uytgegaen) het contrar
 schynen te willen doen geloven: waer in sy smadelick en arglistelik, ve
 dingen voor oogen stellen die haer eygen eer, en tot groot oneer van d
 Parlement en Volck is streckende, want sy seggen, dat onsen Staet dronc
 ken is van de goede uytkomsten; en dat onder alle menschen sy het alder
 gevoelickste zijn van ons goetd en welvaren, ja, dat sy alle middelen va
 de Wereldt hebben aangewent, om correspondentie met onse Republijc
 te onderhouden: Al 't welck soo valsch is, als het waerachtig is, dat on
 Koopluyden, in koel bloedt te *Ambona* zijn vermoort en omgebracht, son
 der dat de selvige eenige oorsaek daer toe hadden gegeven: dat meer i
 sy zijn selfs droncken, door de goede uytkomsten die sy veertig Jaren he
 waerts hebben gehad, want sy alle Natien in Europa hebben overlast ge
 daen. De Geesten, van de vermoorde Engelschen, te *Ambona*, eyffsche
 Wraeck van onse Gemeente. Ende de zalige Schimmen van de Konin
 ginne Elizabeth, en van haren eerbaren Raedt, Zee-luyden en Soldaten
 versoecken aen dit Parlement, dat sy de Eer en prerogative van onse Ze
 leschermen, tegens de Duytschen, wiens ondergang, in een korten tyd
 voor vast, van Godt, is beslooten, dewelcke oock, ons Engelschen, hee
 verkooren, als een bysonder Instrument van haer toekomende Val. Ic
 soude niet soo veel hebben geschreven, 't en waer saeck dar ick hadde ge
 dacht, dat desen kleynen *Anglicus*, in alle bewoonde plaetsen des Aerd
 bodems soude gesien werden, en dat de Declaratie van 't Parlement, t
 gens de Duytschen, hecl slap werdt verkocht, en iek vrees, dat de selv
 onde

onder de hand, door onbehoorlicke middelen, werdt opgekocht, ende onderdruckt, om dat het gemeene Volck niet en soude van de waerheyde onderrecht wesen, ende rechte oorfaeck van desen Oorlogh komen te weten. Ick wenschte wel dat onse Predicanten hier geen hant in hadden, maer 't schynt sy moeten sich soo wel met saken van Staet bemoeyen, ais met haer Predick-ampt: 't geen my eens heeft doen seggen: datter weynig enderscheyt was, tusschen *Willem Laud*, Aerdsbiffchop van Cantelberg, dewelcke in des Konings Raedt sittende, alle dingen reguleerde, ende tusschen een, ofte meer, van onse Priesterschap, dewelcke tegenwoordig, of Dirigeeren, of Raedt geven aen 't Parlement, of Raedt van Staten. Dit is, *vox populi*, by alle Volckeren, dewelcke geen goede uytkomst en verwachten, soo lange als Priesters met Staet-saken sich bemoeyen, ofte in Wereldtsche saken raedt geven. Ick sal niet meer spreken van die schandelicke Remonstrantie, van de Duytschen, tegens onsen Staet, een bequamer Pen sal de selve noch wel eens over den Hekel halen, want ik my niet verder met dit geschil wil bemoeyen: Nu kom ick tot de verklaringe van die Actien, die schynen te sullen volgen uyt de tegenwoordige Oppositie van *Saturnus* en *Jupiter*, en wat wy principalick van dese influentie kunnen gissen, niet dat wy (gelijk sommige belachelicke Gods-geleerden seggen) geloven, dat dese Configuratie, ofte de twee naevolgende, de eenigste en onmiddellbare oorsaken zijn van 't geen in de Wereldt geschiedt, 't zy goet of quaet: neen, wy seggen dat niet, maer dat sy de selve, door haren natuerlicken loop, beduyden, en zijn, als voorloopers van soodanige Accidenten; want het is de suyvere nature daer wy mede omgaen; even gelijk een Medecyn, siende ymandt syn ongeregelt leven, ofte voelende een qualick-geremperde Pols, die sal daer uyt besluyten, dat soodanigen persoon een sieckte is naekende. Soo bevinden wy (die de influentie van de Starren verstaen) oock, door ervarentheyt, als 'er eenig quaet Aspect in de opperste Lichamen is, dat daer op soodanige Actien, op Aerden, volgen, die met de Aspecten over een komen. Ende hoewel wy, door onse swackheyt, niet op de particuliere Accidenten kunnen slaen, soo kan ick, doch sonder roem, seggen, dat wy de saeck heel nae komen, jae, wy zijn soo verre, in onse Voorseggingen, niet van de Waerheyte, als menig hondert van onse Predicanten, dewelcke haer Text beginnen in Genesis, en eyndigen haer Predicatie in Apocrypha of Apocalipsis. Ick vind voorwaer niet datter nu meer Miraculen geschieden, als in voortyden, ende dat de Luyden niet meer werden bekeert door wandelende ofte dwalende Leerers, als door Parochiale Vergaderingen, ofte een welgestelde Godsdiens, ende niet naer den ontsinnigen wil van sommige half-wyfe Priesters.

In oppositione duorum superiorum strages fiunt. Reg: Lib. 2. Apo. 80.

Gedurende de Influentie van een Oppositie der twee Opperste Planeten, soo geschiet 'er groot Bloedt-vergieten van Menschen, ondergangh van Familien, ende verdervinge van oude Gebouwen.

Generalia ex singularibus, wy moeten de generale Actien van de Wereldt uyt de particuliere configuratie, van de opperste Lichamen, voorseggen. Ende al leeftmen de Schriften van onse Voorvaders, ja, selfs al de Outheden door, soo sal men soo een uytmytende, noch beduydende gestel, van de Hemel, daer niet in vinden, en daerom moeten wy, uyt de effecten, dat af ongemeene en vreesfelicke uytkomsten verwachten, en soodanige, als in yder Oppositie, der twee opperste Lichamen, noyt en zijn geschiedt, en misschien in seven, of acht, achter-een-volgende, Eeuwen, niet en sullen geschieden; Ick kan deselve qualick met eenig Exempel vergelycken, als eenmael Anno 1593 ende 1594, den 17 Junij: *Saturnus* wesende in den zevenden graet van *Leo*, en *Iupiter* in den sevenden graet van *Aquarius*, was 'er doen gedenckwaerdiger, als dat Koning Hendrick de vierde (voor soo een Koning als hy was) de Gereformeerde Religie versaeckte, en wier om de winste van een Kroon en Koningrijk, een rechten Papist, doch maer in schyn, welcke daet soo grouwelick was, dat de Godlicke Wraeck t'zedert die tydt, altydt op syn nakomelingen is geweest. In 't selfde Jaer wierden de Iesu-wijten uyt Vranckrijk gebannen, want daer was 'er een soo stout dat hy den Koning in 't aensicht quetsten, en naederhandt heef een ander hem 't hert afgesteeken, die Godt versaeckt had om den Man mon van dese Wereldt. Dit is een goet Exempel ende Waerschouwing voor onse Presbiterianen, dat sy sich alleen souden bemoeien met Predicken, en Zielen te bekeeren, en niet met dreck te werpen op de Actien en Consultatien van 't Parlement, op dat niet een algemeyne haet van 't volck haer Hierarchie uytroeue, ofte de voornaemste Stoocke-branden uyt den Lande bannen. 't Geen dat my 't meest verwondert, is de vreemde Harmonye ofte over-een-stemminge die dese Oppositie heeft, niet alleen met de Coniunctie van *Saturnus* en *Iupiter*, maer met alle de voornaemste Coniunctien en Eclipsen, t'zedert het Jaer 1642 ende 1643, want sy schynen alle Voorboden te zijn van Godes Wraeck over 't menschelicke Geslacht; want Hy schynt de Menschen te willen straffen, door Pest, oft andere ongewoonlicke siekten. Maer naedemael dat ick met een spits sinnig Volck te doen heb, soo sal ick reden geven van myn giffing:

Den graet van *Saturnus* nu in dese Oppositie, is de spits van de achtste in de laetste Coniunctie van *Saturnus* en *Iupiter*.

Het Teecken *Leo* is t'eenemael in den achtsten, op de verschyninge van de Comeet, Anno 1618.

In de Figure van de Epoche, ofte beginsel van 't Parlement, *Leo* is t'eenemael in 't sefte Huys.

In de stelling des Hemels, ten tyden van die vermaerde Eclipsis van voorleden Maert, de plaets nu van *Iupiter* is de spits van 't achtste Huys en *Saturnus* Dispositeur daer van.

Uyt al dese Observatien sluyt ick, datter haest een duerte van Koore en Beesten sal volgen, en een sterfte van Menschen, want GODT staet gereet, door Pest, ofte andere ongewoonelicke en besmettelicke Siekten, de overtredinge der Menschen, te straffen; en wy en staen hier in nie

op ons eygen oordeel, maer op sekere regulen van de Oudtheyt, name-
lick; *Saturnus in leone inter homines interitum significat, pluviarum paucitatem, inque
pluribus terris messem corruptam & diminutam*, dat is, soo menigmael als *Saturnus*
het Teecken van *Leo* door gaet, soo betevckent het sterfte van Menschen,
weynig Regen, en in veel plaetsen een quaden Herfst, weynig Kooren,
en dat noch ongefondt. *Praelia cum ingenti multorum caede maxime ad Orientis partes
significare solet: insuper generosorum quorundam & principum virorum aut seminarum
Lugubrem de hac visa exitum.*

Dese regenwoordige Oppositie is als een Bode, om ons te verkondigen
grootte Gevechten, en veel ontellelike Dooden, nae 't Ooste-quartier,
namelick, naer Holland en Zeelandt, ende ontrent die plaetsen: Sy voor-
legt ons oock, het deerlick af-scheyden uyt dese Wereldt, van sommige
voornamen Mannen en Vrouwen, dewelcke sullen sterven sonder Eer, oft
sonder van haer Volck beklaegt ofte beweent te werden. Ende soo wy
verder ondersoecken, hoe veel andere verscheyden Accidenten, door
dese Oppositie, over 't Menschelicke Geslacht sullen komen, soo sullen
wy bevinden, dat veel oude Verbonden sullen gebroken werden. *Nam &
Iove amicitia, foedera, Religiosi, &c:* en nae-de-mael dat *Jupiter* hier in een
stercke beduydinge heeft, soo Voor-seg ick van hem, grootte verande-
ring en Controversie van wegen Verbonden, Vriendtschap, civile Saec-
ken, voorleden Contracten, tusschen Natie en Natie, ofte tusschen Re-
publijcken: Wy sullen bevinden, dat 'er veel heymelicke en schadelicke
Maeckelaryen sullen gekuypt werden, door verscheyden Agenten, Bo-
den, en Ambassadeurs van Europa: Wy sullen hooren, dat 'er veel van
hen weder in haer eygen Landt sullen ontboden werden, andere, die te
voren zijn gebruyckt geweest, sullen weynig danck hebben voor al haer
moeyten en Negotiatie.

Hooge en ongemeene saken moeten wy verwachten, want dese Oppo-
sitie is in de vyerige of luchtachtige Trigon, dewelcke de edelite van vier-
ren is: En daerom heeft Cardanus heel wyselick aen-gemerckt: *Cum
videris conjunctionem vel oppositionem superiorum in triplicitate ignea vel aëria, non fe-
stines iudicium, nec idem tradas in rebus parvis, maxime si vel sol, vel duo de superioribus
in ipsa triplicitatibus manserint; praeminentes enim sunt haec duo ab aliis triplicitatibus,
prima quidem in celsitudine & gloria secunda vero in bonitate & profunditate ingenii.*
Dat is: Wanneer ghy sult bevinden, dat 'eeniger tijdt een Oppositie ofte
Conjunctie, van de twee opperste Planeeten, in de vyerige ofte luchtach-
tige Tripliciteyt is, soo sult ghy u niet haesten daer van te oordeelen, en
indien gy oordeelt; soo wacht u wel eenige kleyne of gemeene saken daer
uyt te Voorseggen: Ende ick verseker u, dat dese Tripliciteyten heel uyt-
muytende zijn, en datse de andere twee, in beduydinge, verre te boven
gaen. Want gy moet weten, dat de toevallen, die door de vyerige Trigon
werden uyt-gebeelt, veel grooter ende Heerlicker zyn, als die geene, die
door de luchtachtige werden beteeckent: Die saken, die door de influen-
tie van de opperste Planeeten, in de luchtachtige Tripliciteyt, werden
be-

beduyt, sien maer alleen op een diep verstandt, gefonde Raedtflagen, sul-
 ryle Policien en Wetten, Ordinantien, Statuten, en andere soodanig
 dingen, daer een scharp en vernuftig Breyn syn contemplatie in heeft.
 Daerom moeten wy, uyt de effecten van dese Oppositie, vreemde en on-
 verwachte veranderingen, en daden, verwachten, soo wel in 't Ooste als
 Weste Deel van de Wereldt, soo wel van Oost als West-Indyen, misschien
 mogen de onmenschelike Duytschen weder een tweede Moordt, van
 onse Coop-luyden in Oolt-Indyen, in 't werck stellen, en werden daer
 naer, door de Indyaensche Heydenen, selver om-gebragt, want sy 't w
 verdienen, om de grouwelicke hoovaerdye en wreechtheyt, die sy over de
 arme menschen plegen: Wat aen-gaet West-Indyen oft Brazil, laet de
 Duytschen sich versekeran, dat haer Macht aldaer ten eynde is, ende haer
 Glorie te niet gebragt: In welck Landt de Portugeesen hen met de selfe
 Mate hebben gemeeten, daer sy den Engelsen mede gemeeten hadden.
 Den Spangiaert sal oock vreemde veranderingen hooren uyt West-Ind-
 dyen, soo wel van dat Deel dat onbewoont is, als van dat, dat van sy
 Volck is bewoont. Wy Engelsen sullen oock vreemde Tydinge hoor-
 ren van onse Westersche Plantagien, als uyt *Barbados, Virginia, Antego*
Mevis, en oock misschien uyt Nieuw-Engelandt: In yder een van dese
 plaetsen, dunckt my, dat 'er schynt te sullen veranderinge komen, van
 Costuymen, Wetten, Gouvernemenen, ofte van Gouverneurs, die
 In-woonders, daer van, haeckende en verlangende nae nieuwigheden
 daertoe, door de influentie, daer toe aen-geport wesende. *Eo in anni*
nulla quies, cum Iupiter & Saturnus sunt in oppositione, nunquam enim mentes homi-
num quiescunt. Daer en is noyt geen rust noch stilte in der Menschen breyn
 ofte sinnen, als *Saturnus* en *Iupiter* in oppositie zijn, want der Menschen
 sinnen en kunnen dan nimmermeer niet gerust zijn.

Ende soo wy ons wel bedencken, soo was het korts nae de selfde Oppo-
 sitie van *Saturnus* en *Iupiter*, in Mey anno 1633, doen den Koning, ick we-
 niet door wien, was geraden, die onwettelicken Tax, van Schip-gelt, op
 te stellen: welcken ongewoone Tax, de gemoederen van de Engelsen
 tegens haren Koning, soo hebben verbittert, datse noyt, sint die tijdt, en
 zijn te stillen geweest: en men kan niet ontkennen, dat alleen desen Tax
 en eenige andere schandige abuysen en insolentien, van de steyl-oorige
 Geestelickheyt, zijn oorsaek geweest, niet alleen van alle die Calamitey-
 ten die 't Huys van STUART zijn over-gekomen, maer oock van de
 uyt-roeyinge der Bisschoppen, van den val der Edelen, ende van alle de
 ongelucken die, sint die tijdt, op dese Natie zijn gekomen. Ick bid Godt
 dat hy dit Parlement wil wijs maken, want haer Vyanden seggen, dat sy op
 een wanckelbaren grondt gebouwt hebben: Ende sy wenden voor, indien
 naer dese oppositie van *Saturnus* en *Iupiter* nieuwe Schattingen op 't Volck
 werden geleyt, ('t en ware om ons, tegens de Duytschen, te beschermen)
 soo sullen sy genootsaecht wesen, sich by de Soldaten te voegen, en nemen
 soo veel vryheyt om andere Leden, hier naer, te kieser, en soodanige die
 de

de Beursen van 't gemeene Volck wat beter sparen, ende haer eygen wat meer uyt-schudden, ja, sy sullen yder Lit van dit Parlement, door wiens handen de gemeene Middelen zyn gegaen, soo scharp onder-soecken, dat sy daer veel soo naeckt sullen maken, als doen sy eerst uyt haer Moeders Lichaem quamen, ofte als sy waren, doen sy eerst Leden van 't Parlement wierden. Kan den Adel van dese Natie verdragen, dat een insolenten Burger over hen soude heerschen, en dat die geenen, die te vooren met de Hoedt in de handt quamen, 't selfde nu van syn Beter is eyffchende, dit is *vox populi*, 't welck wy somtydts seggen, *vox Dei* te zyn. Den Leeuw is een heerschend Teecken, ende daerom hebben de Ouden, door ervarentheyt, bevonden, als *Saturnus* in dat Teecken komt, en eenige Configuratie met de opperste Planeeten heeft, *Apparebit in civitatibus & regionibus, super quas dominatur Leo multitudo Regum & Tyrannorum, cum fortitudine & Audacia & strenuitate & austeritate eorum ac amore bellandi; & erunt in hominibus deceptions tristitiae & dangustiae, & erit ejus desiderium in auro & argento & in lapidibus pretiosis, & accidens hominibus aegritudines, & praecipue in corde & stomacho, cum multitudine mortis, & corroborabitur vel indurabitur super inpregnantes partus, erit aer tenebro, susfuscus & declinans ad frigus*: Dat is, als *Saturnus* in den Leeuw komt, soo is hy in een Koninglick Teecken, waer in hy geen Recht van Heerschappye heeft, soo verweckt hy in de herten van veel Menschen, diens Landt onder dat Teecken is leggende, een begeerte om als Koningen ofte Tyrannen te Regeeren, ende haer Macht met gewelt en onbeschaemtheyt op te houden, jae, dat een yegelick hare Persoonen moet eer aen-doen, en beleefdelick respecteren, daer sy doch niet anders als Oorlog en soecken, om haer tegenwoordige Grootheyt te beschermen. Op die tyden sal d'er veel Geloof werden gebroocken, en daer sullen veel benautheden ende swarigheden zyn. Ende die geenen die Regeeren, sullen meer soecken haer Beursen en Koffers met Gout, Silver, en Iuweelen, op te vullen, dan 't gemeene beste van haer Natie te vervorderen. Veel doodelicke swachheden sullen den Menschen over-komen, en 't Hert en de Mage sullen die meest onderworpen zyn. De Vrouwen sullen met groote smerten en bekommernissen Baren. De Lucht sal duyfter en droog zyn, ende men heeft Koude te verwachten.

Indien wy komen tot de Grooten van Európa, soo bevinden wy, datse voornamentlick treft **CAREL STUART**, den gepretendeerden Koning van Schotlandt, want de Effecten, van dese Oppositie, slaen sonderlick op hem, aengesien sy een bysondere concurrentie met de Figiere van syn Geboorte hebben, want de saecken van beyde de Figieren zyn als in eenen Graet, en ten aensien van die Harmonie, soo werdt daer door beteekent syn groote activiteyt en arbeydt, als mede, de naerstigheyt van syn getrouwe Vrienden, in alle deelen der Wereldt, sonderlick, in Sweden, Denemarcken, Hollandt, en veel andere Duytsche Heeren en Vorsten, om deselve, tot syn hulp, te bewegen, en Engelandt, Schotlandt, en Yrlandt, weder te krygen.

Sed revocare gradium, hoc opus hic labor.

Maer van de influentie van dese Configuratie, daer wy van handelen heeft hy geen blyckelicke hulp te verwachten; maer laet hem veel eevreesen voor Verraedt, Vergift, Steecken, of diergelijcke ongeluck als mede, voor een besmettelicke Siecte, of vooreen Affront van een voornaem Oorlogs-Officier. Dese influentie beteekent oock, dat hy sich seer sal bedroeven, over 't manqueeren van syn Vrient Oost en Noord-Oostwaert: Want hoewel daer veel sal gearbeydt werden by de Hoogen van Hollandt (die hem sullen helpen om haer eygen saken te vervorderen) nochtans sal hy oorsaek hebben, om van hen te seggen, als syn Vaders seyden, namelick, dat de Duytschen de grootste bedriegers waren van Eüropa. Dese Edelman heeft oock geen belovende Directie in syn Geboort, de Maen komende ontrent het eynde van het vier-en-twintigste Jaer, by Converse Directie tot de Oppositie van *Saturnus*, beteekenen traegheyt en vernietinge van syn Negotiationen en voornemen, op quaeruytkomst van Ambassaden ofte Reyssen, soo door hemselven, ofte door syn Dienaers, 'tzy of hysse naer Duytlandt, of ergens anders, naer toefendt.

De geschiedenissen, beyde in raedt en daedt, die de effecten sullen weesen van dese Oppositie, sullen openbaren Oost, Noordt-Oost, en Noord van ons, beyde te Water en te Land, want 't is een oude *Maxime, quæ septentrionalem habent latitudinem, in nos, quæ vero meridionalcm, in habitantes versus meridiem efficacius agunt, idemque de declinatione Septentrionali, & meridionali intelligendum.* De Starren ofte Planeeten, die op de Noorder Latitude zyn hebben haer effecten en werckinge krachtelick op ons, die in Europa wonen, Benoorden de Ecliptische Linie, maer die Starren ofte Planeeten die een Zuyde Declinatie ofte Latitude hebben, hebben haer effecten in 't Suyden. Waer uyt wy besluyten, dat veel ongehoorde toevallen, dewelcke, naer dese Oppositie, sichtbaer sullen zyn, ten deelen; of t'eene-mael in de Ooste, of Noord-ooste Deelen der Werelt sullen geschieden, namelick, in de Sont, Groenlandt, Denemarcken, de Oost-zee, Schotlandt, Engelandt, Moscövien, en Yrlandt, soo te Land als te Water, en alles sal meest zyn van de nature van *Saturnus*, namelick, groot afflictie en arbeydt voor 't Menschelicke Geslacht, Sterfte, Pest, Zee-roverye, en Plonderinge ter Zee, sterfte van Paerden, Ossen, en groot Vee, swaerigheyt en oneenigheyt in Beraedtslagingen, gebreck en noodt van alle Menschelicke-behoefsten, dit, seg ick, ten aensien van *Saturnus*. Maer wanneer *Jupiter* aengaet, in een Westelik Teycken, hebbende beyde Latitude en Declinatie van 't Suyden, so oordeelen wy, dat men deselve inde Suyder Deelen sien sal, door 't breken van Privilegien, Vryheden, Coustuymen, &c. Oock sal men veel Zee-gevechten sien ontrent Pleymuyen, en die Kust van Engelandt, die naest Vranckrijck is, als Hampshire, Suffex, en een deel van Kent. — *Quanto Sidus est majus, eo etiam effectus Syderis sunt manifestiores.* Dat is, hoe grooter de beduydende Star, van de Accidenten der Werelt,

is, hoe dat de Effecten ofte Beduydenissen daer van oock klaerder en blijckelicker zijn. In ons Schema is *Saturnus* de hoogste van alle de Planeeten, doch, in beweginge heel traeg en langsaem, en daerom zijn de Actien die daer uyt volgen van gelijcke natuer, en sy sullen zyn vermengt met veel onregeltheyt, Berouw, Beroerten, Murmureering, Muytneringe, Bedroeftheyt, Armoede, Haet, en alle manieren van boosheit, wreechtheyt, en verraedt, dat de beoerventheyt des Menschen hert kan bedencken, en dese dingen sullen niet in een korten tijdt eyndigen, *signa fixa res fixas et immobile significans*, dat is, vaste Teeckens, beteyckenen vaste en onbegeelicke saken, doch, daer zijn veel geleerde Astronomisten, die seggen: *Igneae non tam Diu servant iram ut terreae signa, sed ad ultionem properant*, dat is, indien den bereeckende Planeet (hoewel vast) in een vyerig Teecken is, loodueren die swarigheden, en Oorlogen, niet soo lang als wanneer die in een aerdachtig Teecken is, dit kan wel waer zijn, en niet tegens ons voorgaende seggen strijden. Nochtans sullen de Menschen meer zijn gegengen tot Wraeck, en bitterder voor den tijdt dat de geschillen ofte den Oorlog duert. Dies-halven moeten wy verwachten, dat de Hollanders onse Vyanden, in goeden ernst, sullen zijn, en dat sy dese Natie, met soo veel moets sullen aen-tasten, als sy immermeer kunnen bedencken, jae, sy sullen alle Natien van Europa soecken, tegens ons op te hitsen; maer wy en hoeven, door Gods genade, noch hare, noch de Fransche Macht, te vreesen, want sy sullen, buyten twijffel, sich vereenigen: Ick twijffel niet, of wy sullen die hoovaerdige Duytschen noch op haer knyen doen kruypen; door 't verstroyen van haer Macht ter Zee, door 't overrompelen van haer Coopvaerdy-schepen, in wat plaetsen wy die vinden, en door 't nemen van haer Visschers, en Haring-buyfen, in onse eygen Zee.

Helaes! ick en schroom niet den Hoogmoet der Duytschen, maer vrees veel eer de algemeyne swarigheden, de sware en onverdraeglicke last van de Gemeente, niet alleen van die Natie, maer oock in Rijcken verre af gelegen, oock in andere, die ons heel nae zijn, en 't staet te beduchten, dat door dese dingen, 't Volk tot sulcken furie of dolligheyt sal komen, en tot sulcken verachtlinge van hen Magistraten en Predicanten, dat sy alle Beracutslagingen sullen overrompelen, en sommige van haer Ontsfag berooven, en andere stellen in de genade van een woedende Gemeente. Europa soude gelukkig wesen indien dese swarigheden alleen, op sommige bedorven Magistraten, soude vallen, neen, maer dese Beroerte sal op sommige plaetsen, generalick op alderley slag van Volck, wesen; en laet de heerschsuckteige Geestelickheyt van Europa, of van dese Natie, sich niet inbeelden, dat haer wel-bemide Thienden, (die hen doch door geen Godlick-Recht toe en komen) langer sullen dueren, noch oock die Tyrannische Priesterlicke Macht en Heerschappye, die sy gebruycken over de teere Conscientien, jae, 'k hoop dat 'et, eer twee Jaren, een eynde sal hebben. Want, door Konst, merck ick blijckelick, hoe groot sy oock soude mogen wesen, of wat Macht en Ontsfag sy oock souden mogen hebben, 't zy

in de Republiĳck van Engelandt, ofte in eenige andere Natie, die't me
 hen houden, ofte de Priesterlicke hoogmoet van sommige nieuwe Co
 meeten en Lichten, of om beter te seggen, van sommige nieuwe gepre
 tenderde Euangelische Priesters, sy sullen, seg ick, nochtans vallen door
 de handen van een rasende Gemeente. Hoe klagen de arme Luyden in som
 mige plaetsen in Walles, over den hoogmoet, en onverdragelickheydt
 van sommige nieuwe op-gekomen Predicanten, dewelcke meer macht ge
 bruyken, als oyt de Bisschoppen, in de alderslimste tyden, hebben gedaen.

In de oude Wet sullen wy lesen, dat God selver, meer als in honder
 plaetsen, de Priesters van de Joden bestraft, en beschuldigt haer te wese
 de Roer-vincken die't Volck tot alle quaet aen-leyden: In't Nieuwe Te
 stament, geeft Christus den Phariseen geen anderen naem, als Adders
 en dat alleen, om dat de Adder, als sy ter Wereldt komt, de Moeder
 Buyck door-eet, en brengt haer soo om't leven.

De Predicanten, onder't Euangelium, nu seftien hondert Jaren he
 waerts, hebben ons geen reden gegeven, maer wy kunnen seggen, m
 Godt al-machtig, dat sy't Volck verleyt hebben, en noch alle dagen doen
 en, met Christo, dat de laetste Adders altyt door eten den Buyck van haer
 voor-gaende Moeders. *Deus dabit his quaeque finem*, ontrent 1666 *melior
 spero*. Wy hebben jonge ofte kleyne Rabbyen onder ons, die grondt-
 regels op dese Natie willen op-dringen, maer een seecker Geleert Edelma
 heeft dese laet-dunckenthey, van een deel een-sinnige Priesters, in Dru
 tegen gesproken, en schrijft vryelick, dat de grondt-regels die sy voor
 brengen, souden strecken tot schrickelicke desolatie. Dit schryft hy, o
 dat de gantsche Natie kennisse daer van soude hebben, en, ick segge, a
 hoewel sommige van de Bisschoppen heel bitter en straf waren, in't on
 derhouden van eenige ydele en onnoodige Ceremonien, nochtans hebbe
 sy noyt sulcke dingen den Conscientien van de Luyden op-gedrongen.
 Ick vrees, indien men hen door de vingeren siet, dat wy noch wel sullen
 wenschen, de Bisschoppen liever weder over ons te hebben, als sulck
 vierige Rabbyen, dewelcke niet en moeten, noch behoeven te dencken
 dat onse Engelsche Natie sich soodanige ongehoorde grillen, van jon
 Priesters, sal onderwerpen, en sy sullen oock in geen achttinge wesen
 de Univerfiteyten.

Maer ick laet dese nieuw-verlichte Godts-geleerden, aen Gods Heyli
 Oordeel, wien sy oock haest, van haer Bedieninge, sullen moeten Ree
 kenschap geven, gelijk als haer Voor-vaders, nu seftien hondert Jar
 geleden, hebben gedaen. En voorwaer, indien ick spreekken sal van
 mijn eygen Observatien, ick hebbe gemerckt, dat, soo lange als d
 tegenwoordige Parlement heeft geseten, selfs die Predicanten, die in
 eerst soo beeftig en yverig voor hen-luyden waren, als sy tot eenige bevo
 deringe daer nae waren gekomen, soo en waren sy doch niet beter v
 leven, actien en conversatien, als die elendige Predicanten, die, o
 harent wil, verstoeten en gantschelick niet geachten waren, jae, ha
 hoo

hoogmoet, opgeblasentheyte, ende heersch-fucht was onverdragelicker
 ende al haer sorg en naerstigheydt was maer om haer-selven te besorgen
 en ryck te maecten, met het bloedige sweet van den gemeenen Man. Dese
 Observatien komen alleen van de vastheydt van de twee opperste Planee-
 ten in dese quaet-duydende Oppositie, ende de toe-eygeninge van *Luna*
 tot *Mars*, voor eerst, en daer naer, de Oppositie van *Saturnus*, de een
 beduydende het Volck, en 't ander, de Geestelickheydt, als mede den
 grooten haet die 't Volck op hen, om voorgaende redenen, sal dragen.
Cauda Draconis, by den Ascendent, beduydt sware en onverdragelicke din-
 gen voor 't Volck, namelick, dat sy groote en swaren arbeydt oft moey-
 ten doen fullen, voor heel weynig proffyt, dat de noodt van de Repu-
 blyck, soo vreeselick, en soo uytnemende groot sal zijn, en dat 'er oock
 lichelick swaerder, onverdragelicke Schattingen en beswaernissen, voor
 de Gemeenten, fullen op-gebragt werden; Inder waerheyte, ick vrees
 voor al die dingen en swarigheden, doch, ick wenschte, dat het Volck
 maer geduldig en patientig mag wesen: Want soo sy niet vreedsaem en
 zyn, en dat sy ter contrarie doen, soo werpen wy onse nieuwe Republyck
 om verre, ende ick en twyffel niet, of daer fullen active en deur-trapte
 Agenten genoeg onder ons wesen, die de gemoederen van 't Volck fullen
 gaende maecten en op-hitsen, om de ernstige Procedueren van dit te-
 genwoordige Parlement onder de voet en om-verre te werpen. Maer
 laet ons weder nae onse Figuer keeren, wy hebben *MERCURIUS*
 in *AQUARIO* bykans in 't selve Quadraet van *MARS*, dewelcke
 den voornaemste Beteekenaer van Engelandt is, en van onse Soldaten,
 als mede, soo wel Officieren als anderen, en voorwaer, hy is een Voor-
 looper van veel hart-sweer, en uytnemende verdriet, als oock mede van
 nieuwe Tumulten, Troublen, en Beroerten in de Gemeente, hy ver-
 oorfaect oock, door de elendigheyte van quade Jaren, schaersheyte, en
 soberheyte van Kooren, armoede, taxatien, en verdruckingen van me-
 nig onbeleeftde Gecommitteerde, en dese, of diergelycke offentien ofte
 oorsaken fullen veel gevaerlicke Declaratien, soo van 't Krygs-volck, als
 van de Gemeente, tegens de Grooten, doen uyt-gaen, ja, dat noch meer is,
 selfs tegens dit Parlement, dat nu tegenwoordig tot West-minster sit,
 ende de Affairen van Engelandt Regeert. Het waer wel, van herten, te
 wenschen, dat het Volck, ofte de Gemeente, nimmermeer niet eenig-
 sins reden ofte occasie en hadde, om, gantsch t'onvreden zynde, te mur-
 mureeren, want aengesien dat onsen tegenwoordigen Staet, bysonder-
 lick tegenwoordig, is hangende tusschen Vrede en Oorlog, soo en mo-
 sten wy niet soo dol noch uytfinnig werden, om alle redelickheyte ende
 billickheyte, door dese Taxatien en Beswaernissen, om verre te wer-
 pen want anders is 't gedaen, en wy zyn gantschelick, jae t'eenemael
 verlooren, ende dat kleyn geluck, ofte voorspoedt, dat wy nu somtyds
 genieten, soude dan veranderen in groote rouw en veel klagen. Maer
 in onse al-gemeene begeerten en verlangen zyn wy al schier bedorven,

dewyl men niet en kan reeckeninge bekomen van onse algemeyne Middelen, dewelcke door verscheyden Collecteurs en Tresoriers werden ontfangen, en als eenig eerlick Man, om Conscienties wille, in verscheyden Provintien soeckt informatie te doen tegens 't bedrog van soodanige Tresoriers, soo werdt hy doch niet verhoort, noch oock niet daer in staen gehouden, maer ter contrarie, sy komen in yders haet, en werden in quade en schandelicke woorden bejegend, en dese Spring-hanen werden van yder een gedragen en bemindt. Daerom zijn al dese swarighede groote verdruckingen, en onvruchtbare jaren, met weynig Kooren-gewas, van de quade dispositie van *Saturnus*, en de Maen: Den Officier of Tresorier is van *Venus*, &c. *Venus* ende *Mars*, als mede *Mercurius* den generalen Beduyder van Reeckeningen, en die de Reeckening doen in 't Quadraet van *Mars*, dewelcke voorseyt: Dat de Soldaten metten tydt sich fullen, met de Borgers vervoegen, om dese guychelende Tresoriers en Reecken-meesters te onder-vragen, en deselve weder naeck te stroopen, die van niet, door Corruptie en Verdruckinge van 't Volk tot honderden zijn gekomen: En die te vooren geen honderden en hadden, zijn nu tot duysenden, en thien duysenden gekomen. Ick geloof vastelick, indien soodanige gecorrumpeerde Tresoriers eens ter dege waren uyt-geperft, en weder tot haren vorigen staet wierden gebraght, namelick, tot den Bedel-sack, of altydt, ten minsten, tot geringen Staet. Godt, die rechtvaerdig is, soude daerom niet toornig zijn, noch de Menschen, die sterffelick zyn, souden daer geen medelyden mede hebben, en 't Parlement, sal daer door een eeuwige Eer hebben, dat sy 't toelaten, zelfs, die Luyten moedt geven, die tegens haer informeeren. Buyt twyffel, dese sware en gewichtige Oppositie duydet, dat de handt van Injustitie, op sommige voorname Persoonen, dewelcke noch in groot aensien zyn, ofte, by dese Natie, daer in zyn geweest, en niet sonder schyn, of hopen, sullen wesen Ontfangers, Tresoriers, ofte andere, die 't Gelt van de Republyck handelen: Men gelooft, dat'er meer als een Millioen by dese Landen sal te vinden wesen: 't Welck ick oock vertrouw, waer te wesen, waer my is, voor de waerheyt, geseyt, dat een armen Schurck, van Richmon die te vooren niet en hadde, den Staet meer als thien of twaelf duysent ponden Steerlings soude af-gestoolen hebben.

Wy hebben de Son, in dese Figuer, in 't derde Aspect van *Mars*, doch 't is waer, dat *Mercurius* eerst in syn Quadraet komt, dit bereeckent onse Staet, dat de Duytschen eenige Huerlingen onder ons hebben, of dat sy soo goede kennisse hebben van ons voornemen, soo wel te Water als op Lande, als wy selven: En tot der tydt dat dit Verraedt werdt ontdeckt, kunnen onse Natie niet soo een geluckige uytkomst, van onse Macht, verwachten, als sy anders wel souden gedaen hebben: Daer en is geen ander Middel, om de Engelschen te over-winnen, als de Goude Engelen, die in de Beurzen, van sommige particuliere, vliegen. Maer laet onseens siecken of al dese grouwelen alleen in Engelandt, Yrlandt, en Schotlandt sulle

gebeuren; maer soo wy 't wel bemercken wy sullen bevinden, dat Leo in den ascendent van Italiën van Saturnus wert onderdruckt, waer uyt dat Pestilentie, en andere Troubelen en swarigheden sullen volgen; als oock mede by de Alpes, in Bohemen, en in 't Ooste deel van Turckyen, Ja te Romens selfs, moetmen na alle blyck een groote veranderinge verwachten, tusschen de Cardinalen, Kerck Officierien, Monicken, en tusschen den Paus selfs, die is, of komen sal, en tusschen zijn Conclave van Cardinalen. Dese oppositie dreygt de die van Parijs in Vrankrijk, met desolatie hongers noot, gevaerlijcke oproeren, Tumulten, krackelen, Moort, en andere Calamiteyten meer, die een ellendige volk deelachtrigh kan wesen, sy betekent oock eenig verraet tegens den Konink van Vrankrijk, indien niet vergift, ten minsten eenige vreemde Hertstochten, ofte diergelijke Passien, misschien sou hy in een lange moejelijke en teerende siekte verval-
len: ja sy voorseyt Calamiteyten over geheel Vrankrijk: dese oppositie voorseyt den Koninck niet goets, noch eenig vaste herstellingen in soo een groot Koninkrijk, oock weynig hoop tusschen Spangien en Vrankrijk; 't staet oock te vresen, voor die natien die den Tartar 't naeste leggen, dat sy van hen luyden op 't onversienste sullen overvallen werden, sy beduyt veel verlies aen de Moscovische Koopluyden, en aen alle die naer die Landen handelen; misschien sullen d'Hamborgers diergelijke schade lyden, aen hare Schepen en Commerciën.

Maer veel sullen met verlangen verwachten wat ons Oordeel is van 't verschil tusschen ons en de Duytse, want al de werelt geloofst dat het, het swaerste is dat Parlement oyt heeft ghehadt, de teghenwoordighen ontstecken Oorlogh geloof ick te wesen die Catastrophe, waer van ik een Concept hadde in de Anglitas van 't Jaer 1651, dat de selfde haest soude uyt breecken maer ick en konde doen niet eigentlijk de saeck selfs uyt drucken.

Alhoewel ick genoegsaem van dat swaere stuck heb gehandelt, ende voor desen myn opinie gegeven, van de tegenwoordig voorval van oorlog tusschen dese Republyc, en de Hollanders, sonderlijck in dat groot tractaet dat ick verleden Maert heb laten uytgaen, ter oorsaeck van die groote Eclipsis in de Son den 29 Maert 1652, waer in ick al de saecken van 't verleede Jaer, tot desen dach toe heb verhandelt, so als sy sijn uytghevallen, en voorseyde daerin de boosheyd daer mede de Duytsche tegens onse natie waeren ingenomen, en haer voornemen dat sy hadden om de mont van de Rivier de Teems te stoppen, want wy weten seer wel dat sy 't in 't sijn hebben ghehadt, als mede van verscheyden Zee ghevechten, die daer gheschiet sijn tusschen beyde de Vlooten, doch ick weet datmen weder yetwes moet verwachten, vande influentie van dese oppositie, want gelijk die vervaerlyck Eclipsis de Hollanders allerley onheyl en quaets voorseyde ghelyck sy nu inder daet wel hebben bevonden, soo sullen oock de effecten van dese oppositie in alle manieren krachtighlyck tegens de selve wercken,

dit behoorde onse brave Commandeurs soo veel hoop te geven, om de Duytschen te slaen en uyt te roeyen, om hare Schepen te nemen, en te brengen, als de voorseyde Eclipsis heeft gedaen, jae, ick hoop, dat wy, geduerende dese Oppositie, eenige van hare Rycke Oost-Indische Schepen sullen ontmoeten, en dat wy die van Amsterdam t'eenmael Beldelaers sullen maken, ofte ten minsten soo kael, dat sy oorsaek sullen hebben om T R O M P te vervloecken, dewelcke men seyt, dat dit verschil heeft begonnen, of is daer van ten minsten de oorsaek geweest: inderdaedt, ick sie weynig apparentie tot Vrede tusschen ons beyden, aengesehen dat sy met allerley hoogmoet en boosheyt, die oyt eenig Mensch kan bedencken, trachten om de Engelschen, in alle de delen van Europa te verdrucken en te niet te brengen. Ick segge wederom, indien wy onse Vertoerien en saken ter Zee wel manageeren, onse Zee-luyden (gelijck verdienen) moed geven, Landt-soldaten, neven Sonen ende Vrienden van onse Groten, niet tot groote plaetsen in onse Vloot bevorderen, dewelcke sy doch niet en verstaen, en daer onse Matroosen grootelick doer werden veronlustigt, en onwillig gemaect, of indien niet d'een of d'ander, die op een stroo-wis is komen dryven, onderschijn van Godsaligheyt, hoewel beveynselick, in groote bedieninge ter Zee wordt geseft. Dan, seg ick, dat den Hemel niet duyfter voor ons is, maer helder ende klaer, jae, wy sullen in weynig Jaren die *Hooge Heeren* weder tot Visschen en die *Mogende Hoogheden* tot gemeene Brouwers maken, en brengen hem soo verre, dat sy heel ootmoediglick met tranen in de oogen sullen verfloecken, dat geene, dat onsen Staet ofte Republyck hen goetwillig, voozeden, soude toegestaen hebben. De effecten van dese Oppositie sal drie volle Jaren en een half dueren, van den tydt dat deselye heeft begonnen aenduydende, dat den *Schor* altydt een *Schor* sal blyven, en gestadig gereet zyn om te muyteneeren; Ons werdt oock voorseyt, dat wy Engelschen sullen gedreygt werden met een In-val, van de Fransch-man ofte Hollander, ofte van die plaetsen Oost en Noordt van ons, en dat 'er in die quartieren een Leger, en een Vloot, soo het mogelick is, tegens ons, sal uytgeruyst werden; doch, dien In-val sal van kleynen gevolg wesen, en seegelijck zyn de Fortuyn van den Schotschen Koning, doen hy ons Leger by Worcester in de vlucht sloeg.

't Is nu tydt dat wy ons Astrologisch Oordeel geven, op het in-gaen van de Son in *Aries*, en trachten, nae ons vermogen, Observatien daer uyt te trecken, gelijck wy in voorledentiden hebben gedaen.

Wy Engelschen sullen nu beginnen beesich te werden, soo wel in Beraedtslagingen, als anders, want in de donckere Maendt van Februarie waren de saken van de *Figuere*, deser Oppositie van *Saturnus* en *Jupiter*, van de nature der vier Elementen; waer door die dingen meer scheenen genegen te zyn tot Beraedtslagingen, als tot daden, maer nu, naer den in-gang van de Son in *Aries*, zyn de saken in een vierige en lüchtachtige Tripliciteyt, drie Planeeten zyn in waterachtige, en drie in vierige Tecken-

kenen, waer uyt ick bemerck, dat wy van groote dingen ter Zee sullen hooren, namelick, Gevechten, Rooveryen, en onverwachte Overvalingen: en het schynt, dat alle Elementen t'samen stemmen, om den brant van Twist en Oneenigheyt, door al de Wereldt, te ontsteecken, yder Element bysondere stoffe gevende om desen Brandt te vergrooten, dewelcke sonder merckelicke hulpe Godts, het leven van menig duysent sal verslinden, ten deelen door Pestelentie, Kinder-pocken, heete Koortzen, en andere Sieften meer; ten deelen oock door Veldt-slagen, Moorden, Schipbreucken, Rooveryen ende Zee-slagen.

Het geene dat in de eerste plaets aenmerckens waerdig is, is dat *Jupiter* onlang met grooten haest is gescheyden, van die hatelicke Opposite Aspect van *Saturnus*, als of eenige subyten Aenflag, onse Affairen, als op een Rotz hadden gebragt, ofte altydt ten minsten seer verachtert, ofte onsen voortgang, in't toekomende, gevaer liep, ofte onse gemeene Schat verongelyckt, ende daer door, een confusie ofte misnoegen in de gantsche Natie was verweckt, tegens een groot Bevel-hebber ter Zee, ofte eenig ander Officier, ofte wel misschien, tegens sommige Leden van't Parlement, wiens Actien en groote Ryckdommen meer werden aengesien, dan hare Persoonen ofte bequaemheyt.

In dit Jaer sullen openbaerlick ten voorschyn komen, die hooge Actien, die door drie Eclipsen van't voorleden Jaer, te weten, twee in de Maen, en een inde Son, den 29 Maert 1652. wierden beduyt. *Jupiter*, den Heer van dese Jaerlicksche Revolutie, is nu door beweginge, vertrocken, dicht by de spits vande 8 inde Figure van die Eclipsis haer Dispositeur *Saturnus*; *Mars* komende nu directelick tot den graet van dat Huys. Het Teecken van 6 klimt nu naer den Ascendent van den in-gang deses Voor-jaers; Dese Eclipsis beteeckent Arbeydt en een generalen Troubel, en swarigheyt over 't Menschelicke Geslacht, dit veroorsaect quade Lucht ofte bedorven Materien in de selve, dewelcke Menschen en Vee schadelick zyn, waer uyt sal volgen Pest, oft Sieften die alsoo slim zyn, namelick, Kinder-pocckens en brandende Koortzen; 't zuere en onaengename Weder in de Lenten en Somerydt, van 't Jaer 1652, hebben al een beginffel gegeven tot dese corruptien, dewelcke Mannen en Vrouwen al-rede, door de sweet-gaten, hebben ingetrocken, soo dat hun humeuren en bloedt al-rede, met haer vergiftige hoedanigheyt, is door-droncken. Maer gelijk de Nature niet en doet buyten order, soo sullen ook die quade en bedorven Luchten van 't voorleden Jaer, sich op de lichamen van Man en Vrouw, in dit Jaer, meer openbaren en uyt-breken, door Koortzen en ongeneselicke qualen, als in 't voor-leden, nochtans sullen de Sieften en swackheden, van dit Jaer, niet soo groot en swaer wesen, noch soo schadelick voor sterffelicke Menschen, als, ick vrees, dat sy sullen wesen in de drie achter-een-volgende Jaren, 't en zy dat het de Goddelicke hant voor-komt. Het Swaert Gods dreygt menig duysent van dese Natie, doch is noch niet t'eenmael uyt de Schede: De Gebeden van de Uytverkoorne (indien sy niet te seer stincken

van eigen verkiefinghe, en geveinstheyt) kunnen sonder twijffel, een toe komende verdervinge af-keeren: maer wy hebben Cauda draconis in de negenden, laet ons vertrouwen dat God genaedig sal verhooren de gebeden van de eenvoudige leeken, en so mocht het ons wel beter gaen, als door het *teemen* van een deel Rabbyfche Priesters. In dese Figure van de Were gaet Mars, die de *Soldatesque* van Engelant uytbeelt, uyt Capricorno end komt in Sagittario. Willen de uytgelaeten Hollanders ons verwecken, ontienduyfent Rootrocken op haeren boodem te doen landen, en dat foodanige die tegenstwee Koningen hebben gevochten, en de felvige overwonnen foodaenige die de Heidensche Bergen van Hoogelanden van Schotland hebben gepasseert, en de gevaerlijcke en diepe mooraffen van Yrlant doorgekomen; soo haest en sal de Lente niet ingaen, of wy fullen tot de daet komen op de eene maniere of op d'ander, God gheeve dat de beraetslaeginghe van den eerwaerdighen Raet van Staeten foodanigh mach wesen, dat die mach strecken tot de eer van de Engelsche natie. Indien de finencie van dese Republijcque soo vol en overvloedich was, als de Soldaten en Matroosen ghewillig zyn, soo voorseggen al de natuerlijcke teekenen van dit Jaer, groot en geluckige uytkomsten voor dese Republijcke, maer desen staet sal schade en oneer lyden door gebreck van gelt, nochtans hebben wy de Maen in derde aspect van Saturnus, die Heer is van de finencie van dese Republijck als of door voorlienigheyt, dit gebreck soude geholpen werden, met een schielijck uytputtinge, doch ick laet het daer by, en segge niet Origanon *Saturnus quando in Leone Commoratur, quod signum est solare, pestem excitat. Vide Orig* 518. maer aengesien dat Mars in geen menschelijcke Constellatie is soo kan ick niet oordeelen van een inwendigen oorlogh onder ons selven, sijn be duydenissen sal soo hoogh niet strecken, daer mocht veel eer een oproer ontstaen om de begeerlijckheyt en giericheyt van de Pachters van de accyfen in verscheyde Graeffschappen, en het Parlement en lijt geen groote oneer, noch is het volck ergens meer om verbittert tegens het Parlement, al dat sy toelaten dat het volck van dese Pachters soo wert geplaeght.

In de volle Maen voor der Sounen ingansck in Aries, climt Mars in Capricorno, en Mercurius is Heer van de plaets van Luna. In Pisces ingaende, die twee gelucken en ongelucken zynde al hoeckachtig soo dat de mensch generaelijck, niet sal weeten wat cours hy stieren sal, ofte in wat deel van de Werelt, eenig sichtbaer ongeluk wil vallen, veel fullen hoopen van vrede doch noch meer fullen teenemael daarvan wanhoopen, en yder een verwacht dat het desen Soomer heet van den rooster sal gaen, en de uytmuntentheyt van Mars is soo groot, dat geen natuerlicke oorfake blyckelycke tekenen kan geven van oorloch, Zeegevecht, of andere dierghelijcke dingen

al

alshy doet. 't Is waer dat omtrent het midden van Maert, de herten van meest alle menschen schijnen gheneeghen te zyn tot vrede, en 't laet sich aensien of alreede of openbaer, of onderhant, openinghen daertoe wierden ghemaect, of men doet het volck ten minsten sulcks ghelooven, niet-re-min schijnt het Volck veel eer ghewilligh als onwilligh om het Parlement met maetighe schattinghen by te staen, en de Nobele Zeeluyden gheeven haer vleys en bloet ghewilligh ten besten, soo dat onse Republijck die Acte van Parlement, die den Enghelschen soo voordereelijck en den Hollanders soo schaedelijck is, wel mach staende houden, jae indien die Acte wiederroepen wierdt, ick gheloof vastelijck dat de furie der Zeeluyden, soude in Raseringhe veranderen, en het uysterste verderf vandesen staet veroorsaecten, 't welck Godt verhoede. Ende ghelijck als Mars heer van de neghenen is, en ghestelt in 't vierde aspect van Venus, maer in 't selve aspect van Luna, en in 't derde aspect van Sol, soo wijft hy ons daer mede aen, dat ghegeneralijck de ghemeynte hierin met de Zeeluyden souden over-een-komen, maer ten aensien van Venus die de heerschinghe heeft in 't tiende huis, en verheft sich strack hooger, doch een weynigh daernaer fiet hy Mars met een vriendelijck derde aspect aen, waer uyt ick oordeel datter een onderlingh verdrach en vrientschap sal weesen, tusschen onsen Gouverneur, en de Zeeluyden, als mede met hen officieren, 't welck strecken sal tot groote eer voor deesen staet, en tot verrijkinghe van de Zeeluyden. Want alhoewel de existentie van de Maen in het twaelfde huys beduydet *Rixas inimicitias & lites*, dat is vyantschappen, Controversien, krakeelen, en andere stercke beroerten van 't volck, en dat ons soo nae is by *Cor Scorpionis*, doch Saturnus disponeert van haer, en sy helt nae Saturno, 't welck beteekent moderatie, langhe verdruckingen, maer hy set het licht en de kracht van Saturnus over aen Jupiter, dewelcke ten deele Heer is van 't Jaer beduydende advijs, oordeel, en beractslaeginghe, waer uyt wy mooghen sluyten, dat den Raet en de advijzen van nuchtere en deftighe mannen, in meest alle Graeffschappen van Enghelant, de heftigheyt van een woedent volck sullen stutten, dewelcke ind' sin hadden groote beroerten in deese Republijck te maecten; maer laet ons eens naerder komen en sien wat den gemeenen man meest raect, want naedemael wy al de lasten draeghen, soo behoorden wy oock te weten wat ons meest raect. Ik vrees inder daet dan dat Jupiter heer is van 't twaelfde, en in oppositie van Saturno, dat den Lantman groot schade sal lyden, in sijn groot vee naemelick Offen, Koyen en Paerden, jae 't is oock te vreesen, dat hy een slechten Ooght van Kooren sal hebben, om de onvruchtbaerheyt van 't jaer, want de Maen is niet hoeckachtigh,

noch in de volle Maen voor der Sonnen in-gang, noch daer naer, soo oock niet de nieuwe Maen, die daer nae volgt. Ende 't werdt gemeenlic geobserveert van de sterckte der Maen, soo als hare Lunatie is voor de in-gang, naer den in-gang, ende de Lunatie naest-volgende, soo sal oock wesen den staet van 't Volck voor dat Jaer, en nae-de-mael dat wy bevinden, dat de nieuwe Maen, in alle drie de Figueren, ons begeeft, so moete wy daer uyt sluyten, dat den staet van den Huys-man niet heel aengenae sal wesen, doch, in 't laetste quartier in 't derde Aspect van Sol, en Saturnus is Heer van 't Jaer, waer uyt te hoopen is, dat noch de sterfte van Menschen, noch de dierte van Kooren, noch oock de sterfte van Beesten so groot sal zyn. als den Huys-man op andere tyden van 't Jaer, met recht wel mogt vreesen, maer alle de Accidenten van dit gantsche Jaer zyn van my klaer genoeg voorseyt, in het Tractaet dat ick heb geschreven, van de Eclipsis der Sonne, en in 't voorgaende oordeel, op de Oppositie van Saturnus en Iupiter, *reliqua de secundæ oppositione Saturni & Iovis desiderantur.*

Astra regunt homines, sed regit Astra Deus.

Observatien van Ianuarius

1653.

Vat Itallen, Spangien ende andere vergelegene Landen/ hebben wy veel onseckerere tydinghe van de Engelsehe Factorye want sy zyn in twyffel / of sy blyden willen daer sy nu zyn of weder t'huys keeren: onse Raets-Heeren overwegen in groote sozgh / moepte en voorzichtigheyt seckerere geschehen / die onlanghs zyn ontsaen / en 't is blyckelyck / datter noch meer ontsaen sullen / het Oorloghs = Volck verheft sich boven maten seer den Landt-man daer-en-tegen bedroeft sich seer / om dat zyn Dree heel plaetsen vergaet dooz gebreck van Doeder. 't Schijnt datter verdroef heyt in de herten van sommige grooten sal woonen. De eer van sommighe grooten mocht wel licht verdonckert werden / wy moghen oock wel vreesen vooz schzickelyck Zee-roberpen / als mede tydingen van Schip-breck / en verlies van Coopmanschappen / oock sull wy Noort-Oost van Londen van Zee-gebrechten hooren. Ende hoewel onrustige geesten alle quaet soecken / en onse tegenwoozdige Regeringe schandalisceren / nochtans rechten sy niet goets / noch vooz de Staet noch vooz haer selven upt. De effecten van de quaet-dupdrin

Configurat.

Configuratie van dese maent epndigen in hart weder / in ongetemperde Stozen. Sommige woelende personen mochten wel gestraft werden / ende daer mocht wel eenige ontmoetingen zyn tusschen ons en den Hol-lander ofte Frans-man.

Observation van Februarius 1653.

Goude Engelen behagen den Hepligen hier op Aerden. Waerom sijn anders een deel pvertige Geesten nu soo stil? God Almachtigh wil dese maent en altydt de wonderlycke Raetslagen van onse Raets-Heeren by staen; Daer zyn nu hooge Dessenen op de vaen / en soodantighe / die ons door Gods hulp voer veel achter-zen-volgende Jaren konnen geslukigh maechen / maer sy sijn och laet of ontdeckt / of wy treden weder van ons voornemen te rugge. De Wetten van dese Ratie winnen meer als sy verliesen / ende sy konnen niet upt-gheroept werden: wy mogen verwachten / dat wy in dese maent of Vrede en Vrientschap met een Ratie sullen mahen / of dat wy sullen hoozen van Boden / Agenten / Ambassadeuren ofte aliquid tale. Koude en ontydelijcke winden sullen heel gnaets doen aen de Boomen die al beginnen upt te botten / de Eclipsis die wy ons niet gesien wart / beteekent ons niet / of wepnig / en soo pet / soo is het betichtinge van onse Conbecneurs. datse onacht- saem sy / om dese Republijck te bewaren. Maer wy moeten ons haesten tot grooter saechen / Mannen / ende hooge en wichtige Dessenen / Ergo Majora Canamus.

Observation van Meert 1653.

Wy beginnen dese maent met een sichtbare Eclipsis in de Maen / en de eerste oppositie van Saturnus en Jupiter: Nu gemeene Wet in Engelant siet voer u / want sommige byp-geesten sullen u soechen / onder-kruppen / de onbetamelijcke actien ofte versoeken / in / of omtrent dese maent veroorsaechen veel droefheyt / en behouden een langhdurpzighe begeerte tot wraeck. De snappende Priesters moghen nu alles wat sy willen op den Predick-Stoel upt-bulderen tegens Anglicus, dewelcke nochtans besluyt dat de raetslagtinghe en deliberatten van dese maent / den presbiterischen Mamon sullen raechen. De tienden / namentlijck die onderzuchende tienden van arme luden haer arbept / sullen seer in questie komen / en daer sal raet geschast werden / dat den Hups-man met kinderen / Dienaers en Paerden niet meer en sal arbepten / om so een hooghmoedigen Prelaet van tien vijf te gheben / gelijck sy by dese Ratie in meest alle plaetsen hebben. Geheel Europa is verwondert / hoozende onse toerustige / ende de gantsche Werelt is verslagen / siende de moedighept van onse Zee-luden. Door verscheppen Bie-
den

ben upt Vlaenderen hoozen wy datse onse Natie by Bptkeemfche wer
gebreest / ende dat onse lustighe Matroosen meer moets hebben / al
de Hollanders / die gereet zyn om te mutineren.

Observation van April 1653.

Sommige van onse woelende Priesterschap / schijnen genegen te sijn
om sich met staets-saechen te moepen / ende andere te leeren / 'igheer
sp zelfs noyt wisten / Nieuwe opinien / en belacchelycke groot-regele
werden gedisputeert / tegen-gesproochen / en de onbeschaemtheit van som
mige upt-gelachen. Daer sal een gherucht loopen als of daer op Zee
petwes waer te doen geweest / en alle menschen sullen met vrees nae
de upkomst verlangen / wy sullen in dese maent onseechere tydinge
krygen upt Verlandt. De Gemeente vrees dat de Schattingen sullen
verhooght werden / de Republyck is in noot van gelt. De Soldaten
hebben pet onbetamelijchs booz. Tydinge upt Schotlandt behaeght
niet. Daer werden vreedde dingen gebraecht ofte in 't licht gebracht
Daer zyn veel leugenachtige Pasgailien / quade en schandaleuse aen
slagen werden vrecht : sommige seggen dat de Soldaten op haer ry
ghen boozdeel upt zyn / andere beschuldighen 't Parlement en de We
selver. Doch al 't quaet van dese maent sal met recht vallen op de
Heersch-suchtighe Geestelijckheyt. 't Nieuws upt Noordt behaeght
niet seer / en den tyd sal leeren of den Schot of Hollander eenig ver
raet op ons heeft. Men mompelt quade geruchten upt Verlandt.

Observation van Mey 1653.

Dese maent schijnt met Bloedt en verschrickinge te beginnen. God
gebe dat alles wel mach gaen in Verlandt en Schotlandt / ende dat wy
niet en beklagen de ontijdelijcke doot van sommige uptnemende persoo
nen / ofte datter gheen beroerten onder ons selven werden ghestoocht
waer het een tyd als booz desen / ick soude vreesen dat eenigh groot
persoon zyn hoest soude verliefen. Den Hemel bewaer de Sieden en
platte Landen van violentie / koozsen / hinder-pocken en pestilentie
Bloedige en harde Zee-gebrechten sullen langs onse Kusten zyn / en in
dien God dooz sijn genade ons niet behoet / soo moeren wy booz hard
actien vreesen / soo in onse Noordt als Zuidt-weste Zee. Onse westelijc
ke tydinge schijnt goet te sullen zyn. Daer werden dooz heel Europa
grootte toerustinghe ghemaeckt / ende de gheruchten loopen of die van
Noordt een tinal op ons sochten te doen. Ten laetsten werden onse
herten getroost / maer laet ons by vechten met en teghens wiens wy
willen / wy hoeven niet te wanhoopen / want wy sullen de oberhande
hebben. Laet ons wachten op de Post des Dydaeghs booz Pincric
ten

om/ want sy sal meenigh gewenschte tijdinge brengen. Satia te sanguine Gallia : Annonæ caritas & inopia timenda. Metus Bellorum furor Regum, & ab illis defectio non sine civili motu, & intestinis cædibus notatur.

Observation van Juni 1653.

Ons Parlement ofte die Mannen die nu in autoziteyt zijn / wenden alle mogelijke vlyt aen om wel te doen aen een ondanckbaer Volck : wy mogen eenige Brieven van eer ofte Ambassadeur van herre Landen verwachten. Laet ons niet dooz inwendige twist onse bewaerders bederven / soo sulen wy ten laesten in behouden haben komen / onpartijdige Mannen nemen veer moeyten aen een rasent-volck te stillen / welck anders vlyt-gelaten soude geweest hebben / de gelegentheit van onse Oorlogs-saecten soo te Land als te Water is veel eer te vreesen als te verachten. Onse groote sullen in dese maent eens verlagen wesen / dooz 't uyt stropen van onseckere tijdinghen. Indien de Handt Gods ons niet met steekte en zware Accidenten 't huys soecht / soo mogen wy wel een matelicken doch geen overbloedigen hertsst verwachten / doch veel hoopen 't tegendeel / de ooren van de Bozgers suecken na eenige nieuwigheyt die hen ghebracht is / doch soo het den Bozgers behaecht / ten behaecht de Brievers niet / desen maent moetmen tijdinge van Schotlandt en Hollandt verwachten / beyde dese volkeren sijn veer heesigh / de eene te Lande / de ander te water. Navium submersiones, discordias, viarum obsessiones tam in mari, quam in terra plurimi expectant; aliqui volunt conjunctionem Veneris & Solis in Cancro significare pluvias ingentes multasque angustias hominibus.

Observation van Juli 1653.

Onse Republiick is generalijk in een goeden Staet / ons Parlement bringen goede tijdinge van haer Dieners uyt de Zee / ons Oorloghs-Volck gaet in graf-duppen / doch matelijk ; daer is groote hoop dat de saecten van Schotlandt sullen af-gedaen werden / doch ick vrees de Cowastie / men moet oock Victozien ofte Prijzen uyt de Zee verwachten / indien sy aen malhanderen komen. De Hoge van Hollandt mochten haer wel beklagen / indien sy dese maent geen Briede met ons maken / ende haer hobaerdpe soude hen wel suer op-breecken. Ick hoop dat God eenighe onpartijdighe Agenten sal op-wecken / om dese twee Volkeren te vereenighen : Doch daer kan gheen Briede sonder groot wonder getroffen worden. Seckerlijk indien daer gheen Briede werde getroffen / de Hollanders sullen in onse Zeen zwermen als Riek-Bozschep en Sprinck-Ranen / doch sy sullen niet haer huys vol slagen wederom
heeren/

keeren / en haer Schepen tot Splinters geschoten werden. Hier is weder veel geraes dooz sommige misnoegde ober het recht van de einden onse Hoofden zijn oock on-eentigh in haer Consultatten / om de onbetamelijcke epfchen van een Volck teghen te spzeeken / want sp wille niet eer te vreden zijn / of men sal een nieuwe Verkiefingh doen. Deschynen verflagen te sijn ober den val van sommige grooten / hier werden groote preparatten gemaecht / in Augustu mochten wy wel vzeemde en ongehoorde actien openbaren / daer de Soldaten een goet deel sullen hebben. Lues quadrupedum , rabies canum, pestis hominum appropinquat.

Observation van Augustus 1653.

God bewaer dese Natie van Pestilentielle Luchten / quaet weder / Donder / Blixem / dewelcke hen lichtelijck dese maent mochten ober-komen / in dese maent werden natuerelijck veel Zee-gebechten / Roberpen en Bloerfroztingen bedupdet / als oock veel droef heyt in verschepte plaetsen / 't Volck is misnoegt / en mompelen vzeemde dingen / ich vzees booz opzoer / ich beducht dat wy twee / soo niet meer Zee-gebechten sullen hebben / wy sullen tydinghen van 't westen hoozen die ons veel eer tot danckbaerheyt dan droef heyt sullen bewegen. Ich weet niet wat pder in 't besonder seyt / maer onse autoziteyt wert geschandallseert / en men spzeekt qualijck van onse Gouverneuren / en men laet schandelijcke Boechjens tot haer oneere vpt gaen. Het merckelijck berwachtmen vpt Spangien / of een opzoer / of eenighe diergellijcke / Catastrophe sal lichtelijck vpt-vzeeken. Doch ander mogen zijn soo sp willen / wy sijn selfs niet eens onder malkanderen / sommige Bozlogs-lupden sijn niet wel te vreden / om dat sp niet hooger dan verdieuen verheft werden / veel stercke koozisen / zwarigheden en harmen naer het Oosten en Noozt-Oosten / het nieuws vpt Vranckrijck schijnt ons te verdzucken / doch wy Engelschen houden noch het hoost boben.

Observation van September 1653.

Soo het God niet anders heeft geschickt / soo hanght ons wat zwarighheyt ober 't hoost / ich meen sommige van onse grooten / doch den Hemel belooft goede openinge van Vrede / ende een geruster staet in onse saecken / so wel buyten als binnens Landts / en dat dooz soodantige die als Agenten en Ambassadeurs vpt sijn. Weest verheught Engelsche Natie / want Hollan noch Vranckrijck / noch eenighe andere Natie / die vets teghens u inden st hebben / kunnen u deeren. Wy hebben intelligentie van verschepte plaetsen dat onse Coop-lupdens Goederen behouden sullen in-komen / dat het ontvanden te quaet hebben / dat onse macht ter Zee flozeert / en onse Schepen in goeden Staet zijn / alles streckende tot een Vrede / ofte tot onse verheffinghe

heffinge / 't is blyckelijck dat veel eerwaerdighe Engelschen in verscheyden
 plaetsen daer sy beroepen sijn / seer veel upt-wercken tot de eer van dese Na-
 tie. De Winden sijn hoogh / en maechen ons wat bangh / en wy sullen
 door een weech qualick te vreden sijn / tot dat ons waerachtighe tijdinghe
 komt upt Schotland / Irland / Dancryck / ende Vlaenderen / in 't laetste
 van dese maent sal veel tyts onnut verquist werden / en ick vzaegh niet
 daer nae / wie Maajo van Londen verhooren is.

Observation van October 1653.

't Volck verwacht eenighe gzoote actie die onlanghs soude ter Zee ghe-
 beurt sijn / de eerste weech van dese maent holdoet ons verlangen / door
 het hups komen van veel Coopvaerdig Schepen so upt Westen / als upt de
 Lebant / onse Gouverneurs moghen i' onrecht geschandaliseert werden /
 maer hupten twyfel / sy sijn seer ernstelyck en voorszichtig om dese Repu-
 blyck vast te stellen / sy sullen veel ghenaede aen de heele Natie bewyfen /
 eenighe onbehoorlyck requesten ofte schandige pasquillen sullen soecken de
 Eer van onse alwaerdighe te besmetten / wy hebben goede advyzen en aen-
 ghenome intelligentie van 't Noorden / Oosten / Sulden / in somma van
 alle de deelen der Werelt / 't welck geen teecken is dat den Hollander voorz-
 deel op ons heeft / neen laet ons moet nemen / en betrouwen op de ghe-
 naede Gods / onsen staet moet staen / en Hollant sal vergaen / indien wy
 niet kleyn-hertigh worden. Nove exactiones timendæ, & iu cogendis pe-
 cunis arteque apopularibus extorquendis, studia quo jure quoque injuria
 summa. Nobilium vexationes, Captivitates Contumeliæ, rixe cum rivis &
 hyemois asperitate.

Observation van November 1653.

Heer God wat hebben wy groote hoop / dat de ghemeene man eens sal
 verloft werden van de Tyrannen van die tiende opslockers, ofte halve
 Priesters, de welke den Hupsman nae haer belteben upt-suppen; Godt
 hoe langhe sal die Tyrannie van tienden noch dueren / agert nu goede
 Lupden teeghens de tienden / maer daer sal niet veel af komen / ick vzeeg
 dat de alghemeene raserne van 't volck / Cederen sullen needer werpen /
 ende Bergghen op heffen / oproerighe gheesten sullen sich nu openbaeren.
 Den Hoopman blaeght / sonder reden van sijn verlies / of langhe reys /
 alle man murmureert / eyghenbaet bederft ons alle t'saemen / doch 't kan
 gheholpen werden / indien / Priester / Soldaet en Hupsman eens waeren.
 Ons half-backen Outken, ofte sommighe van de Presbiterische Factie
 vallen haer Overighept af / en veracht den soldaet / om dat hy onghieleert
 is / den soldaet als de wijste / weet dat de Priesters onnosel sijn van de
 souhept des Evangeliums / hier vecht Bel en den Draeck, doch den

Eerts-Engel Michael! kan gheen boozdeel hebben / daer is gheen Drel onder de Geestelyche / daer en is oock geen eenigheyt onder die aen 't roffsitten / haer verschillen maeken onse oneenigheeden grooter / soo wy soo werckgaen / daert dan wel Republyck van Engeland / *Obscuritas æri infirmitates paulatim grassantes, multorum prostratio, inopinatus obitus aliorum summorum virorum.*

Observation van December 1653.

Waerom sijn onse Coopluden soo bedroeft / ofte haer herten soo benaemt / of waerom twiffelen sy van haer inconsistenten uyt Spanjen ofte de Westersche Eylanden / boozwaer ich byzecs booz Zee-rooverij / ofte Schip-broeven of grouwelijche Stroemen / deel sullen in desen tyt den Oozlog verbroecken en 't geen datter van komt / Rooverij / Moorden / Streken / wy sijn altyt gheplaecht / met een opzoerighe ende eyghenbaetige geestelijchheyt / wien gheghept sonder ent is / en wiens hooghmoet niet kan verpaelt werden byzemde schueringhen / en Paradoxa, sullen by sommighe Robynen booz den dagh ghebracht werden / tienden sullen weder bestoemt werden / duppenden versoeken / en bewysen dat tienden gheen Godlyck recht is / maer onrechtbaerdigh ingebort / booz haetsuchrige Geestelijchheyt : verschept byzedsaeme Conclusien werden booz den dach ghebracht / streckende te boozdeel van 't ghemeene beste maer sulche propositionen binden niet byziden als byanden / want sy werden niet eens aengenomen / wy eyndighen 't Jaer niet onghenoechte / ende 't Dolck is gheresolueert noch een traaghooger te klimmen / tot een nieuwe verkiezinghe.

Copie van een brief uyt Oxfort, dewelcke in de *Mercurius Politicus* is gedruckt geweest tot Londen; te weten,
Num. 130. in de Weeck van Donderdag den 25 Novemb. tot
Donderdag den 2 December, 1652.

Als ik acht neem op 't geen onlangs is geschiet, soo dunct my dat ik die twee groote Republiken van oude tyden, namelijk Romeinen ende Carthago wederom sie herleven; wiens paelen alleer waren gescheiden door een enghe Zee, om welkers ghebiet, al mede eenighe Eylanden die daer omtrent laegen, sy eerst verschild kreegen. De Romeinen wierden eertijts door een Koning geregeert, doch was van't volk verstorven, nu wierden haer saken verhandelt door een Senaet van 300 mannen. Die van Carthago hadden oock een Koning onder haer, doch maer met den naem, want syn autoriteyt was soo besnoit en gelimiteert, door haeren raet, dat hy niet meer was als een Stathouder, en een eerwaardig dienaer van de Republyk. De Romeinen waeren die jongste staet, doch hadden beter leeden, ende deselve waeren seer vast verbonden

mee

met de banden van macht en Policie. Die van Carthago waeren de ontfte, en van grooter begriip, doch die leeden waeren soo quaelijck t'saemen ghevoeght, dat het s'cheen datter gantsch geen over-een-Itemminge in dat lichaem was: want sy wierden dickmalen door verscheyde geesten gedreven, 'twelck oorsaek was dat sy malkanderen ook minder behulpsaem waeren. De Romeynen waeren het braeffte volck, en die alleen stonden op 't punt van eer. Die van Carthago een slecht en veracht volck, en die in al haer beraeftlaegingen geen ander insicht hadden als haer profit.

De Romeinen in 't oprechten van haer leegers te waeter en te land ghebruyecten altijd haer natuerlijcke onderdanen; door dewelcke sy dan ook getrouwelijck en wel waren gediend. Die van Carthago gebruyecten hare onderdanen alleen ter Zee, maer haer Legers te land' bestonden uyt vreemdelingen, die sy van andere natien huerden, dewelcke hen dickmaels in de grootte noot verlieten, jae meenighmael haer waepenen teghens hen selven keerden. De Romeynen waeren rechtvaerdigh in al haer doen, en hielden sich vast aen haer verbont; en als sy eenighe plaets, ofte volck in haer bescherminghe naemen, soo gaeven sy hen vryheydt om naer haer eyghen Wetten te leven, en hersteldense meenighmael (des versocht sijnde) in haer voorighen vryen staet. Die van Carthago waeren slim en doortrapt, ende van al de werelt veracht, om het breecken van haer woort, en belofte, ende indien sy maer het besit van eenige plaetsen kregen, hoe wel van eenighe naebuieren hen toe vertrouwt, soo hielden sy de selve als haer eyghen.

De Romeinen waeren gheresolveert en volstandig in alle haere aenslaegen, ende de alderswaerste slaghe die hen overquam konde hen den moet niet beneemen, en als sy sich in een oorloch inwickelden soo setten sy het al daer by op geresolveert zynde te verwinnen 't koste oock wat het koste. Die van Carthago waeren door een kleyn ongeluck licht afgewent, ende hebbende haer gelt te lief, werckten gemeenijck ten halven, doende aen al de Werelt blyken, dat hoewel sy eergierich waeren dat sy oock haer gelt lief hadden, en alhoewel sy stonden na 't opperste ghebiet, dat sy het hen geen gelt wilden laeten kosten.

Den tijt is oock in acht te nemen doen dit geschil eerst uytbrack. De Romeynen hebben den Oorlogh niet begonnen voor en al eer sy gants Italien ('t geen eerst in verscheyden gouvernementen was verdeelt) onder haer gehoorfaemheyte hadden ghebracht, ende dat sy door veel smaet daer toe als gedwongen wierden. Hoe bequaemelijck kan dat met de teghenwoordige saek vergeleken werden, kint ghy selfs wel oordeelen, maer wat de uytkomst wesen sal weet Godt: Maer soodaenig was de uytkomst van den eersten Oorlogh. Die van Carthago ter Zee geslaeghen zynde by de Eylanden van Aegata versochten vrede, ende verkregense op die Conditie. 1. Dat sy souden opgeven al de Eylanden die sy in 't besit hadden tusschen de Kust van Africa en Italien. 2. Datse alle de gevangen souden los laeten sonder eenig rantsoen te betaalen: ende, dat sy voor de onkosten van dien

oorlog souden betaelen 100 talenten gereet gelt, ende 10 achter-ten-voegende Jaeren, in ghelijcke partyen 2200 Euboeische Talenten, yder talent weefende van ons gelt 1200 guldens, welke somme in alles beliep over 224000 guldens 't welck een groote somme gelts was in dien tijt. Maer ich schaem my van myn dwaasheyt. Wat is dit anders als *scenam agere spectantem*. Men heeft maer de Oorlogen van Hannibal te doorleesen.

De Mannen van Westminster beloben henzelven duyt komsten die met de grootheyt van hen schelmstukken over een koomen / en niet minder als Koomen kan hen dienen tot een voorbeeld ofte patroon van haer Fortuyn: ende daerom gebuyken sy haer instrumenten om 't selve aen al de werelt kenbaer te maecken / en heeft oock haren Mercurium en Politicus een brief / van soodanighen inhoud aen al de Werelt doen sien. Dit staer sy toe / dat twee nabuerighe Republycken moeten ghestadighen Oorlogh hebben / en malkanderen benyden ofte een twyfelachtighe en qualijck verseeckerde Vrede haer brief neemt tot een voorbeeld de saecken en stae van Koomen en Carthago / ende wil hebben dat de Engelsche de voetstappen der Romeynen souden volghen ende verseeckert hen voorspoet / wyt de vergelijkingh die hy maect tusschen hem en Koomen / en de Nederlaghen van de Duytschen vergelijckt hy by den val van Carthago. Hy mocht met reden wel een ander vergelijkinghe hebben ghemaect / want aengaende de Situatie / die quam over een met alle de Republycken vnder de Griecken sijn ghelueft. Maer laet hen sijn gekomen tot de grootheyt van Koomen / soo sijn sy doch niet daer by te vergelijcken / want wie heeft opt ghehoort dat Koomen een Eylant is: Hy had beter mogen noemen 't Eylant van Sicilien / om de ghelijckheyt die het heeft met Engeland / maer hy is niet heel curieus op
de pro-

propoztien/ oock hy soude om de Fortupne van Komen/
 met Komen wel een Heyden willen weesen / ende sijn ge-
 lijck de ontrouwe Mamotince , de welcke om haer on-
 deught van die van Komen waren verklaert vooz ghe-
 meene byanden van den Staet / des niet teghenstaende
 wierden sy van hen in Sicilia tegens die van Carthago
 gheholpen. Ende hoewel sy willen den eersten afval-
 ligen van Koninghen ghelijck sijn / so hebben sy doch
 een bequamer patroon aen een Keyser / want Nero
 bracht eerst sijn natuerelijcke Moeder om / ende trachte
 daer naer om sijn Civile van ghelijcke te doen : so heb-
 ben oock dese luden den Vader van haer lant omghe-
 bracht / ende den Civilen staet gantsch omberre ghe-
 wozen. Maer laet ons eens sien hoe hy sijn ghelijcke-
 nis te pas brenghet / hy seyt dat Komen ghegouber-
 neert wiert dooz driehondert Senatuieren / maer hy
 bergeet de Consuls / Tribunen / ende 't Volck / ende
 dat hy indachtigh is dat het Volck te Koomen Wetten
 maecten sonder den Senaet / dat lieghet hy niet : Hy
 macht oock wel een ghelijckenis ghevonden hebben
 tusschen haren Generael ende den Dictatoz te Komen/
 hoewel sijder gheen in haren Senaet en hebben / want
 de teghenwoordighe nieuwe Engelsche sijn op ver en na
 niet van soo grooten ghetal / en noch veel minder van
 soodanighe hoedanicheyt / want die van Koomen wa-
 ren de upsteekentste personen van eer en af-komste :
 Die van Engeland / sijn 't schuyt van 't volck / wat
 aengaet de Romeynsche Leeden / ick geloof niet dat hy
 die in Engeland soo veel tsaemen ghevoecht sal binden
 want sy sijn noch niet te deghen upt de lueren / en 't een
 deel nauwlijcks aen het ander vast houdende. Ende in
 steede

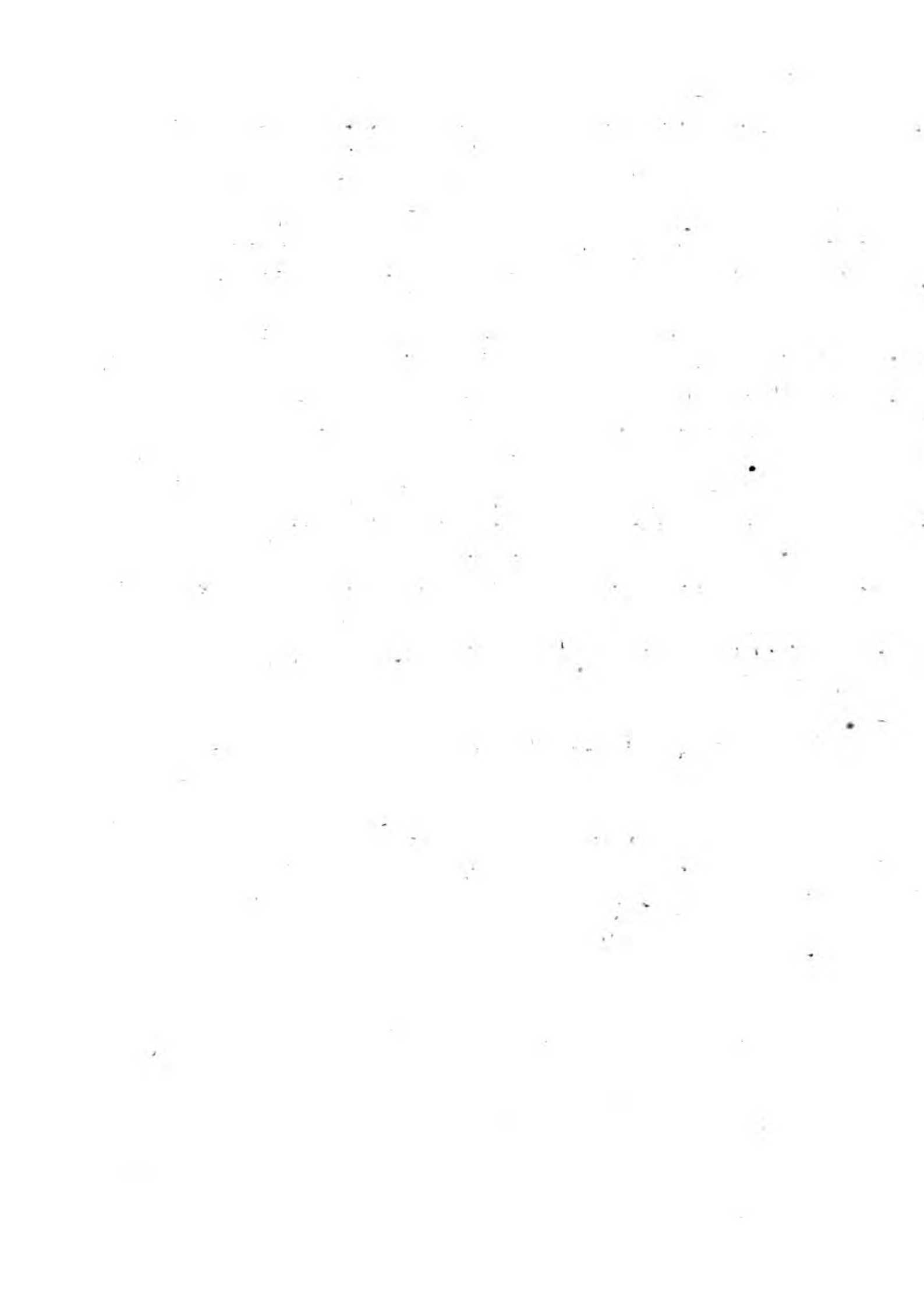
steede dat de Roomfche leegers bestonden upt natuer-
 lijcke onderdanen / soo sal hy bebinden dat de nieuwe
 Engelschen alleen tegen haer natuerlijcke onderdanen
 vechten/ wat aengaet het houden van haer verbont / da
 moet noch eerst by den Engelschen werden begonnen
 want sy hebben 't noch noyt niet gedaen / en soo sy mee
 nen Articulen die sy gemaect hebben met plaetsen die
 sy hebben ingenomen/ de daghelijckse erbarenthept be
 wijst ons daer haer valscheyt genoeg / en schoon sy doo
 groote klachten meenigmael sijn gedwongen gheweest
 Commissien upt te geven tot de herstellinge van d'een o
 d'ander/soo heeft men nochtans noyt gesien dat sy eenig
 ongelijck hebben gewooken. Hy merckt oock aen da
 het geschil tusschen Komen en Carthago/ niet is upt ge
 brooken vooz dat gantsch Italien / dat te booren in ver
 scheyden Soubernementen was verdeelt/ en de gehooz
 saemheyt van Komen was gebracht / hoe wel het selu
 vals is gelijk blyckt upt de Historien/wat gemeenschap
 heeftet doch met Engellant/ 'twelck een geheel Koninck
 rijk was/ en Komen was al lang vooz dat den Oorlog
 van Carthago begoft een Republyck / behalven datte
 noch een wettelijck Koninck van hem in 't leeben is/en d
 tegenwoordige regeerders sijn noch nauw droog van
 bloet van haer voozgaende Souverain : Komen heeft
 noyt sijn Koninck omgebracht ; dese roemen dat sy den
 haren hebben vermoort. De Romeinen waren alle Wo
 gers en bype luden/ 't volck van Engellant wert niet al
 leen geen bypheyt toegelaten/ maer werden oock vand
 Regheerders gehandelt als vreemdelinghen en slaven
 Indien de Romeinen dooz Injurien tot den Oorlog ge
 tercht wierden/ so sijn de saecken met Engellant heel an
 ders

ders / want sy hebben selver alderley oorzaken gesocht / om tot den oorlogh te koomen. Hy treckt dan sijn gebolgh van die van Carthago / doe sy ter Zee geslagen wierden / en besluyt dat oberwonnene / haer sterckten moeten op heeben / en den oberwinners tribuvt : maer hy soude wel hebben ghedaen / indien hy sijn victorien hadde verbolcht / en nae de grootheyt van 't Roomsche Rijk / alle Staeten rontom hen t'onderbracht / ghelijck hare Enthusiasten , (of door den geest ghedreeben Prie- sters) hen wijs maecken / dat sy de Werelt moeten castijden, haer Kooningen met ketenen, en haer Edelen met yferen bouten binden, ende als hen Generael hen gebiedt / dat sy moogen marcheeren tot de wallen van Constantino- polen / maer dese laetduncktheyt geeft ons hoop dat haer eynde na by is / en dat het mach obereen koomen met de hooghmoet van haer herten / en de godloosheyt van haer daeden / dit is den wensch van

Philo-Belgicus.

F I N I S.

R O L

L E S E R

Nadien my mgn Lantsmans Tills Almanak in duitsch is ter hant gehomen/en hebbende in handen een bztief die van Orfozt na Londen aen een bztent was geschreven/bpkans vanden selfden inhoud/dewelke sozghuldelijck dooz den nteuwsschrijver van de Regerende partpe is in 't licht gegeven; soo heb ick niet onbequaem ghedacht deselve by een te voegen / aengesten dat ghy daerin klaerlijck sult moghen sien / wat middelen sy ghebruycken om de herren van 't volck / dooz hoozseggingen en waerseggen te bedzseggen / welke middelen sy al van beginne hebben in 't werck ghestelt / doch dooz verkeerde weghen : hoozmaels was den pzedickstoel de Trompet / om haer toekomende victorien upt te bzedden / maer dit nu missende / mits dat het volck haere valscheit genoegsaem bekent / soo begeeven sy nu tot histozen en pzognosticatien / om de verflagene herten van 't volck weder moet te gheben / 't welck niet anders soecht als van haer Oprannie en verdzuchinge verlost te weesen.